

“Els actuals professionals tenim una
manca de gestió, avaluació i
comunicació amb perspectiva de
gènere”

Entrevista a Eugènia Bretones i Espejo

Aquesta entrevista ha estat realitzada per **Júlia Mas Maresma**, col·legiada i llicenciada en Sociologia a la UAB, Màster en conflictologia (especialitat familiar i educativa) per la UOC, curs de Facilitació de grups amb l'IGOP i Fil a l'Agulla i un ampli ventall de formacions específiques en temes d'igualtat i gènere, així com en dinàmiques grupals i relacions interpersonals. Ha treballat de tècnica en entitats feministes, coordinant serveis per la promoció de l'associacionisme juvenil i des de fa més de 4 anys és una de les impulsores de [Projecte Ella](#), consultora especialitzada en temes de gènere.
@julia_mas @projecteella

L'Eugènia Bretones Espejo fa 20 anys que va finalitzar els estudis en Gestió i Administració Pública a la Universitat Pompeu Fabra, un àmbit en el que s'ha dedicat laboralment durant més de vint anys. Des de fa 12 anys és politòloga, per la Universitat de Barcelona. Actualment està cursant el Màster en Prevenció de la Radicalització a la UB, i podríem seguir enumerant formacions i dates, com per exemple en Gestió de PIMES (Foment), Mediació comunitària (FOAP) o Emprenedoria per dones (Bcn Activa), cursos i experiència, perquè si algun tret defineix i caracteritza a l'Eugènia Bretones és el seu entusiasme infinit, la seva curiositat encomenadissa i el seu compromís constant per la justícia social.

Des de fa 5 anys que és membre del COLPIS i en aquesta entrevista comparteix que és el que la va portar a col·legiar-se i a impulsar i coordinar la Comissió de Gènere, com veu del Col·legi, els estudis, la professió i l'actualitat. Tot, per descomptat, amb una perspectiva feminista incorporada.

Feia 12 anys que estaves llicenciada, que et porta a fer-te del COLPIS després de tants anys amb el títol sota el braç?

En un moment donat veig que com a col·lectiu professional no se'ns reconeix a la funció pública, en contraposició amb altres professions com arquitectes, lletrats,... i això em porta a pensar que hi ha algun buit tant en el catàleg de professions com en la defensa com a lobby de la professió que no s'està fent prou, o prou bé.

Veig que a l'administració pública gran part de les places són generalistes i des de dins veig que les meves companyes i companys tot i tenir capacitats per a poder desenvolupar les seves tasques els hi falta coneixement en dret administratiu, constitucional, gestió de polítiques públiques, i molts cops, saber exercir la posició neutral que es requereix als empleats que es dediquen a servir allò que hom reconeix com "públic". I prenc consciència que som les professionals que ho hem de repensar per fer valdre la professió, donar-l'hi un impuls col·lectiu. Aquest impuls per mi va significar, entre d'altres coses, col·legiar-me.

La feina de la comissió de Gènere és sobretot interna dins del COLPIS? O també externa?

"Som les professionals que ho hem de repensar per fer valdre la professió, donar-l'hi un impuls col·lectiu"

Inicialment la comissió és va concebre com un espai de relació de les dones professionals del Colpis, però també amb l'opció de convidar a professionals no col·legiades.

La Comissió externament té un doble objectiu: crear xarxa amb altres entitats i òrgans institucionals que existeixen a Catalunya com l'ICD (Institut Català de les Dones), el CNDC (Consell Nacional de les Dones de Catalunya), l'Observatori Igualtat de Gènere, (s'havia de constituir aleshores, d'acord amb la llei catalana d'igualtat), i actuar com estructura, amb això vull dir participar en l'estructura institucional i també en l'activisme per a plantejar l'agenda pública.

En el moment de la creació de la Comissió de Dones de la Intercol·legial també ens hi vam sumar. Així com a d'altres projectes que ens han proposat com és l'associació Copersona.org per la corresponsabilitat.

Una de les apostes més importants és a nivell extern, aportar coneixement des de la politologia i la sociologia a les polítiques públiques del nostre país. Per això el nostre interès en poder participar a la comissió de Dones del Parlament de Catalunya. Al Parlament, actualment, només hi ha un cos de juristes especialitzat que acompanya a les comissions, però no de professionals politòlogues ni sociòlogues, i falta incorporar aquesta expertesa en el si de la funció legislativa.

A nivell intern volíem incorporar la perspectiva feminista, ombrejar de feminisme totes les eines i recursos a l'abast de la persona col·legiada, i també assolir la paritat en l'estructura i activitats dels Colpis, formació, ocupació, ...i en això seguim. Hem fet feina, però encara en tenim molta per endavant. Fins i tot el nom del Col·legi hem canviat perquè sigui inclusiu!

Val a dir que el Degà, en Jordi Pacheco, ha estat facilitador de tots aquests objectius i ha donat suport a totes les iniciatives que s'han liderat i proposat des de la Comissió.

Estem contents perquè la Comissió és molt heterogènia i amb perfils molt diversos. Actualment hi ha una quarantena de persones membres a la comissió i algunes d'elles estan a comissions territorials com a Lleida, Girona, Tarragona i Terres de l'Ebre. A part d'això hi ha dones de totes les edats, de països d'origen divers, d'ambdues professions, que treballen tant en l'àmbit públic i social, acadèmic o professional, empreses privades o en consultories. La composició de la comissió és molt rica i, actualment, també hi participen cinc homes.

"La Comissió (de Gènere) externament té un doble objectiu: crear xarxa amb altres entitats i òrgans institucionals que existeixen a Catalunya, i actuar com estructura"

Quins creus que són els reptes, amb perspectiva de gènere incorporada, per descomptat, que afronten els professionals del col·legi?

A grans trets parlariem de dos reptes. Hem identificat, a través d'un estudi promogut per la Comissió de Gènere gràcies a l'stage d'una investigadora en formació, i amb col·laboració amb la professora Tània Verge, i que publiquem en aquest monogràfic, que hi ha un gran dèficit tant en la dotació de les assignatures que incorporen la perspectiva de gènere com en les dotacions de professores dins els graus de la professió que s'estan impartint a les 7 universitats públiques catalanes.

Aquest gap resulta molt més preocupant si mirem les persones egressades fins els anys 80, ja que les assignatures de gènere, en un sentit ampli, eren pràcticament inexistents a totes les titulacions. Això evidencia que els actuals professionals tenim una mancança de la perspectiva de gènere, perquè estem cecs a aquesta dimensió, i qui la té és perquè l'ha assumit de forma acadèmica o investigadora, de forma autodidacta, o amb cursos i formacions de manera proactiva.

Tenim grans companyes com Pilar Carrasquer, Marina Subirats, Maria de la Fuente, Tània Verge i moltes d'altres, que porten reivindicant qüestions de gènere des dels inicis de les carreres professionals.

Cal apoderar-nos de tota la teoria que a la carrera no ens van donar, aprendre tot el que no ens van ensenyar. Fer de la politologia i la sociologia una professió impregnada, capdavantera, en igualtat i en teoria relacionada amb les qüestions de gènere, reconèixer les companyes que a l'àmbit acadèmic i a la carrera investigadora han fet l'aproximació al gènere, com a pioneres dels estudis de gènere en la nostra disciplina.

Treballar per visibilitzar la professió i les companyes en l'administració pública, el tercer sector, l'activisme... Ser conscients del sostre de vida, les dones accedeixen difícilment a llocs de direccions, sense oblidar mai el terra enganxifós en el que es troben la majoria de companyes.

Tot i que ja hem pogut veure que en penses, et formulo la pregunta de forma ben clara: consideres que els estudis en

"Cal fer de la politologia i la sociologia una professió impregnada, capdavantera, en igualtat"

ciències polítiques i sociologia són feministes? Que ho haurien de ser?

Els estudis de grau no ho són, ni ho han estat mai. Mica en mica van incorporant la perspectiva de gènere, fet necessari però no suficient per considerar-los feministes.

Falta molt camí en aquest sentit, i també en les carreres docents dins la universitat, per exemple, no hi ha Departaments dels estudis de Gènere. Tot i que en l'estudiantat hi ha més dones que homes, quantes persones no han optat per aquestes carreres per trobar-les masculinitzades? El desconeixement i el poc valor de la professió, sumat als estereotips de gènere, han pogut influir en el fet que no s'hagin viscut com a carreres per dones? Són preguntes que ens interpel·len.

I si parlem d'interseccionalitat, com veus el repte?

Enorme. Un camí extens en amplitud i llarg que comença per la dimensió intercultural, l'aprenentatge de la diversitat, idealment en l'educació primària i secundària, hauria de permeabilitzar-se en tot el sistema educatiu.

I, d'alguna manera, serà, o hauria de ser, un relleu intergeneracional a través de l'educació que possibiliti estructures i organitzacions on puguin conviure, i viure!, les persones sense discriminacions de cap tipus.

Intentant equilibrar la força de les majories i minories, fent prevaldre i obrint camins, de drets i llibertats, per les minories. Cal un canvi en la política, una discriminació positiva cap a les minories...les veus més febles són sovint les que tenen més necessitat de ser escoltades i tingudes en compte, ja que hi ha barreres d'accés (i de molts altres tipus).

Què caldria canviar per aconseguir-ho?

Vivim en un sistema de democràcia representativa que no representa realment el 52% de la societat, si parlem en temes de gènere. Per tenir un país equilibrat el primer que cal posar és recursos.

Crec que hi ha talents, que a nivell teòric i popular una mica s'ha avançat però no a nivell pràctic; les generacions actuals són les millors formades de la història, han superat el dilema teòric capitalista en el sentit de la segregació professional de gènere i mesures per la conciliació que esdevenen poc eficaces però falta fer el salt en vertical, que cap dona, cap persona en el futur proper, si no és per voluntat pròpia, hagi d'escollir entre carrera professional i vida personal.

Ja hem vist que l'educació obligatòria no és suficient per fer el canvi, cal que els homes i les dones s'involucrin en el canvi cultural i en trencar les esclotxes que, a part de diferents, ens fan desiguals. L'ideal seria que no calgués classificar per raó de sexe. Ara és imprescindible tenir dades per raó de sexe, però hauria d'arribar un punt en que això ja no fos necessari, perquè la igualtat seria real.

Últimament sembla que el feminisme està en auge, ni que sigui mediàticament. Quina lectura en fas de moviments com el #MeToo, les temporeres marroquines o la gran vaga i mobilització de 8 de març passat?

"Ara hi ha una consciència col·lectiva de superar-ho, de no ser més ni menys, sinó d'igualtat real i efectiva, reclamant aquesta igualtat de manera col·lectiva"

Jo diria que hi ha com una consciència col·lectiva que resumiria amb el "Ja n'hi ha prou!", "Mai més!".

Prou de silenciar-nos, tota dona en la seva trajectòria vital ha tingut al menys un cas o un moment en el qual ha patit discriminació pel fet de ser dona... Ara hi ha una consciència col·lectiva de superar-ho, de no ser més ni menys, sinó d'igualtat real i efectiva, reclamant aquesta igualtat de manera col·lectiva.

La sororitat femenina no és una novetat o un fet actual, sempre hi ha hagut i ha existit suport entre les dones a la intimitat, al cercle d'amigues, la família, el barri,...i, ara la dimensió d'aquesta sororitat ha fet un salt cap a lo públic i visible "no estàs sola", "jo t'escolto", "estic al teu costat",...a la era digital tot el que succeix a una ho podem saber totes sense cost ni intermediaris, i això ha facilitat el prendre consciència de la situació actual.

Poder posar noms, dates, cares,... a allò que passa cada dia a llars, carrers i institucions era impensable als anys 80, no havíem tingut mai un altaveu com l'actual per poder-ho explicar.

Realment és important que qualsevol persona pugui transmetre a les altres el què li ha passat, i hem de seguir així. Les dones quan parlem i fem públic un fet que no és just, si tenim com comunicar-ho tenim el suport de moltes dones que estan en el nostre camp d'emissió, és el primer pas per a apoderar-nos amb l'objectiu de canviar-ho.

I si parlem d'actualitat parlem també de lideratges femenins? Nova política més feminista o més femenina o les dues?

La política, la vella i la nova, és molt patriarcal, queda molt camí per fer, persisteixen models antics i les forms de fer tot i que es comença a evidenciar personalitats innovadores en dones que es dediquen a la política però que, malauradament, sovint, el sistema les acaba atropellant i acaben assumint rols que potser no volien assumir i no senten propis, però que la dinàmica capitalista i patriarcal, tant present, hi acaba abocant.

La democràcia representativa i el sistema de partits impossibilita, en gran mesura, que aquestes noves veus i personalitats puguin diferenciar-se en camins propis, ja fa temps que es diu que la política pot canviar una dona però que moltes dones canviaran la política, així que cal que en siguem moltes més, a tots els espais possibles, fent sentir les nostres veus.

Al meu parer, “mirem als arbres i ens oblidem del bosc”, cal que no només ens entossudim a mirar les dones per a canviar el seu paradigma, hem de mirar també el sistema que tenim, i els canvis que són necessaris en aquest sistema perquè el gènere no influeixi en les oportunitats de totes i cadascuna de les persones que el formem. Hem d'estar atents als partits conservadors i d'ultradreta que volen fer retrocedir els drets assolits pels moviments feministes i estar alerta davant la instrumentalització de la reivindicació feminista perquè el discurs feminista està “de moda”.